

Zaterdag 5 juli 2014.

Ik heb aan de metsers van het ziekenhuis gevraagd om de 'boite' op de hoek van de materniteit, die ik vorig jaar vol hars gegoten heb, extra met betonstenen te beschermen. We overleggen wat hem te doen staat en dan kan hij aan het werk.

Dan werken we verder bij de zusters.

Na het avondeten vertelt King mij dat hij door het BDOM weer gevraagd wordt om in Tshumbe enkele werken te gaan uitvoeren. Hij lijkt mij niet echt gelukkig met die vraag vooral gezien zijn vorige ervaring daar 3 jaar geleden: hij is nooit betaald geweest.

King's verhaal geeft wat inzicht hoe in hun cultuur geredeneerd wordt.

Hij voelt zich verplicht om op die vraag in te gaan omdat zij (BDOM) hem in contact gebracht hebben met 'de blanken' die hem hier in Katakombes werk en dus een goed betaald inkomen verschaft hebben. Er wordt ook verwacht dat hij een deel van zijn loon afstaat telkens hij met ons meereist. Na zijn eerste reis met ons heeft hij aan Pierre en aan Henriette \$100 betaald. Na zijn tweede reis weer maar hij kreeg van Pierre de bemerking: "Je zal mij toch niet blijven betalen?" Waarna Pierre het geld aannam. Henriette nam het geld aan zonder commentaar. Na de derde reis zou hij niets meer betaald hebben tenzij \$20 aan Henriette voor wat bel-eenheden. Hij wordt wel telkens onder druk gezet om na zijn missie met ons nog voor niet nader bepaalde tijd in Tshumbe te gaan werken.

Twee jaar geleden, zijn vrouw was toen hoogzwanger, hebben wij, King en ik, daar samen meer dan eens lang over geredeneerd. Het was voor hem duidelijk dat hij niet wilde naar Tshumbe gaan en hij wilde, zei hij tegen mij,

aan Pierre zeggen dat hij niet kon omdat hij thuis moest zijn bij zijn vrouw. In alle onderdanigheid en dankbaarheid en helemaal volgens de gewoontes hier heeft hij gezegd: "Ik ga niet mee naar Tshumbe want ik mag niet van Rik." Flauw? Wel, ik had daar wat moeite mee maar na ons gesprek van deze avond begrijp ik hem wel: niet hij heeft neen gezegd, Rik heeft neen gezegd.

Ook Lucien, Guislaine en Placide waren er bij en deden hem inzien wat hijzelf ook inzag: "Je moet dat niet doen als je dat niet wil doen en vooral niet als je niet weet of ze je wel zullen betalen, maar..." zeiden ze "Je moet zelf beslissen wat je zal doen, wij moeten dat niet in je plaats doen."

Wat heeft King gedaan? Hij is meegereisd naar Tshumbe, heeft daar slechts een beetje kunnen werken omdat er onvoldoende materiaal voorhanden was (ze zijn daar blijkbaar goed georganiseerd in Tshumbe) én hij is betaald geweest deze keer. Vraag mij niet hoeveel, het zal zeker stukken minder geweest zijn dan wat wij hem betaald hebben.

Er lopen hier weinig mensen rond die op een directe of concrete vraag een direct of concreet antwoord geven. Lucien is hierbij een uitzondering (meestal). Omzeggens altijd wordt als antwoord een uitleg gegeven die niets met de vraag te maken heeft, een gepalaver soms zonder einde. Wij blanken onderbreken dat gepalaver dan en stellen de vraag nog eens, heel dikwijls met aandrang.

Een voorbeeld?

Vraag: "Hoeveel is 10% van 200?"

Het antwoord: "Ha, ik ken dat. Dat is wiskunde. Jaja, wiskunde. Ik heb dat in de

school geleerd van een professor die daar zeer goed in was. Hij leerde ons tellen: $1 + 2 = 3$, enzovoort... Wiskunde is moeilijk, niet iedereen

kan daar mee overweg. Jaja, wat je mij daar vraagt, dat is wiskunde."

"OK, maar hoeveel is dat dan, 10% van 200?"
Enzovoort...